

Nevadónk, Hild József

(Pest, 1789. december 8. - Pest, 1867. március 6.)

1789. december 8 -án született Pesten.

Apja bécsi származású építész volt, kit az Újépület építésével bíztak meg. Mikor a kaszárnya III-ik pavilonja fölépült, Hild ide költözködött családjával s itt született fia.

Hild József már 10-12 éves korában dolgozott az apja irodájában, aki fiát már gyermekkorában építésznek szánta, s a rajzolás elemeire otthon tanította.

16 éves volt, amikor apja Pest városrendezési tervével foglalkozott. Ez lehetett az oka annak, hogy később az építészeti problémákat városképi összefüggésben szemlélte.

Később a bécsi képzőművészeti akadémián folytatta tanulmányait, majd herceg Esterházy építész, Móró mellett gyakorlati ismeretekre tett szert. A bécsi akadémián szerzett ösztöndíjjal jutott el Milánóba, Firenzébe, Nápolyba, Rómába. Itt ismerkedett meg a reneszánsz építészet szerkezeti megoldásaival, az ókeresztény oszlopos-gerendás templomok egyszerűségével. Nem véletlen, hogy legjelentősebb, legismertebb alkotásai templomok.

1820-ban került vissza Pestre, hol akkor kapott lábra az építési kedv.

Egymásután építette a legszebb magánházakat, főúri palotákat s középületeket. Legnagyobb alkotása ez időből a Lloyd-épület.

A felső Dunasor palotáit legtöbbször Hild építette.

Az ő stílusa határozza meg a magyar klasszicista templomépítészetet. Legegységesebb alkotása az egri székesegyház (1831-1837), mely ennek az építészeti kornak a legfontosabb emléke. Kortársai között nemcsak a terv nagyszerűsége, hanem a kivitelezés gyorsasága is elismerést váltott ki. Nehéz feladatot jelentett Hild számára az esztergomi bazilika befejezése is. A többször újrakezdett és áttervezett épületet kellett egységes alkotássá tennie.

Ő építette a ceglédi református templomot is. Jelentős munkát végzett a Kálvin téri református (1847) és a Deák téri evangélikus templom (1854) homlokzatának átépítésében is. Hildnek az említett egyházi épületei a legismertebbek.

Az általa tervezett és épített legtöbb alkotás azonban világi célokat szolgált. Palotát, bérházat, kastélyt, villát egyaránt készített. Ezek - már csak nagy számuk miatt is - városképileg legalább olyan jelentősek, mint templomai.

Tevékenységének legnagyobb részét a polgárházak építése jelentette.

Ezek jellemzői: egyenletes, nyugodt tagolás, kevés dísz, egyszerű homlokzat, a vízszintes hangsúlyozása.

Legjelentősebb ilyen tárgyú épületei: a Nemzeti Casinót befogadó kétemeletes palota, az 1838-as árvíz után épült Tigrisszálló. Hild József széleskörű építészeti tevékenységének bizonyítéka Valero Antal 1839-ben épült selyemgyára és az 1845-ben létrehozott Mária Terézia gyalogsági laktanya.

Több vidéki kastély is fűződik nevéhez. Ilyen a lovasberényi Cziráki-kastély, amelynek valószínűleg angolkertjét is ő tervezte.

Munkásságának elismeréseként 1836-ban a bécsi képzőművészeti Akadémia rendes tagjává választották.

1842-ben Pest díszpolgára lett.